

Iványi József halálára

Nem számított kifejezetten szegedi színésznek, hiszen több vidéki társulatnál játszott, hosszabb időn át Pécsen és legutolsó örökhelyén, Szolnokon, mégis megrendülten vettük a hírt. Ötvenhárom éves korában váratlanul elhunyt Iványi József Jászai-díjas színművész, a Magyar Népköztársaság Érdemes művésze, a szolnoki Szigligeti Színház tagja.

Seregnyi nagy drámai figurát keltett életre, Othellótól Bánk bánon át Csák Mátyásig, a Lear király Kentjéig, a Koldusopera Peacockjáig. Nekünk, szegedieknek azonban legmaradandóbbat 1970 tavaszán annak a szovjet tisztnek megformálásával alkottott, amikor húsz év után először (s majdhogynem utóljára) szerepelt Szegeden

élő író darabja a helyi téatrum világát jelentő deszkáin. Mocsár Gábor Mindenki városának ősbemutatóját értékelve Iványi Józsefről ezt írta lapunk kritikusa, Ökrös László: „A darab főhőse egy szovjet tiszt, akire felettesei azt a nagyon nehéz feladatot bízta, hogy segítse a városban a békés élet megindulását. A szerepet Iványi József játssza. Az alakítás kitűnő, s Iványi eddigi szegedi teljesítményeihez képest megles, talán az egész idei évad legjobb színészi produkciója.” Ezzel a nem műl emlékekkel búcsúzunk a rokonban legmaradandóbbat 1970 tavaszán annak a szovjet tisztnek megformálásával alkottott, amikor húsz év után először (s majdhogynem utóljára) szerepelt Szegeden

KISZ-delegáció utazott Romániába

A Román Kommunista Ifjúsági Szövetség Temes megyei bizottságának meghívására tegnap, hétfőn Temesvárra utazott a KISZ Csongrád megyei bizottságának delegációja Bódi Györgynek, a KISZ megyei bizottsága első titkárának vezetésével. A delegáció tagjai: Tóth Jolán, a KISZ megyei bizottságának tagja és Babikné Simon Gizella, a KISZ csongrádi városi bizottságának titkára.

A megyei KISZ-küldöttség három napig tartózkodik a romániai testvérmegyében azzal a céllal, hogy az ifjúsági szervezetek jövő évi együttműködésének feladatait megbeszéljék és a testvérmegyei kapcsolatokat erősítsék.

Gőzömlés Szegeden

„Vasárnap délután 16 óra 58 perckor riasztották a szegedi tűzoltókat a Mérey utca 13/B számú házhoz, amelybe a közelben levő távfűtő vezetékek sérülése nyomán nagy mennyiségű gőz áramlott be. A helyszínrre siető tűzoltók, mentők, a biztosítást végző rendőrök rövid idő alatt elhárították a veszélyt. Az ablakokból, erkélyekről tizenöt embert mentettek letrák segítségével. Két személy forrázásos sérülést szenvedett.” Körülbelül ennyi lenne az a közlemény, amelyet a megyei tűzoltóparancsnokság kiadott volna, de, hogy nem ezt tette, annak oka van. Kovács Zoltán tűzoltó őrnagy, a megyei parancsnok helyettese mondja:

— Az eset nem annyira a veszélyessége, mint inkább a figyelmeztető tanulsága miatt érdemel több szót. Itt ugyanis pánik tört ki, s az ijedtség rendkívül rossz tanácsadó, meggondolatlan lépésekre is készíti az embereket. Szegeden 1973-ban a Tarjánban keletkezett tűznél is kis híja volt annak, hogy nem történt végzetes baleset.

— A veszélybe került ember könnyen elveszti a reményt. Tudni kell, hogy a tűzoltóság legelső feladata az életmentés. Amíg az ember élet veszélyben forog, legnagyobb erőt annak megmentésére fordítunk. A Mérey utcában is mindenkit kimentettünk... — Az életveszélyből? — Nem életveszély volt, még ha égési sérülések voltak is. Ha az alagsorból áramló gőz előtt nem nyitják ki az ajtókat, nem történik baleset.

— Mi ad ilyenkor viszonylagos biztonságot? — Akár erről, akár tűzről van szó, az erkély vagy a léto, ahonnan biztonságba helyezjük a bajbajutottakat.

A Mérey utcai 16 lakásos házat a száz foknál forróbb gőz szinte megfőzte. A házat egyébként gázzal fűtik. Hogyan kerül oda a túlhevített gőz? A Városgazdálkodási Vállalat tegnap délutáni közleményéből minden kiderül: A gőztávfűtővezeték Mérey u. 13/B ütszintes lakóépület belső udvarán levő végpontján a végperem — eddig még ki nem derített okok miatt — leszakadt, és a kiáramló gőz az épület alagsorán áthúzó csőcsatornán keresztül a lépcsőházba jutott.

A rendőrség szakértők bevonásával folytatja a meghibásodás okának vizsgálatát. A Szegedi Városgazdálkodási Vállalat az Ingatlankezelő Vállalat szakembereivel együtt megkezdte a hibák felderítését, és az időjárási körülményekre is figyelemmel, fontossági sorrendben fogják helyreállítani a keletkezett károkat.

Közli a lakókkal a Városgazdálkodási Vállalat vezetőse, hogy a vállalat magára vállalja a keletkezett károk helyreállításának költségeit.

Az üzemzavart követően a gőztávfűtővezeték helyreállítási munkálatai azonnal megkezdődtek, és tegnap (december 17-én) a kora délutáni órákban ismét megindulhatott a zavartalan gőzszolgáltatás, amely a vezeték javítási munkálatai miatt tegnap délutánig szünetelt.

Galgóczi István őrnagy, a Szeged városi tűzoltóparancsnok helyettese:

— Korábban az épület alatt a gőzt a szomszédos tudógondozóhoz vezették. Amikor azonban az megszünt mint fogyasztó, a csővezetékét elvagták, beheggesztették. Ez a vakvezeték tört el, s a használaton kívüli csőcsatorna a ludas, hogy a házat elárasztotta a gőz. Cső nem volt benne, de a gőznek szabad útja volt.

— A ház alatt egy főlőleges csatorna húzódik. Amikor lezárták a benne futó jűtőcsövet, nem kellett volna ezt is eltorlaszolni?

Sisák Géza, a vállalat főmérnöke:

— Elvileg nem. Semmilyen előírás nem kötelez erre... De egyébként tervbe vettük egy hónappal ezelőtt, hogy betonfallal elzárjuk.

— Ha nincs rá előírás, miért tervezték mégis a lezárást?

— Mindig van ezekben a csatornáknak víz... De ha felelősség kérdése akart kilyukadni: nem vagyunk vétések. A rendszer felújítás alatt van.

Tajti Vilmosné a harmadik emeleten a tetőszellőzőt akarta kinyitni. A lakásajtóig jutott, ahol a bevágódó gőz derékig összegegette: második fokú sérülést szenvedett. Lakásában a szekrény peremén hagyott olló politurba égett nyoma az örök bizonyíték, milyen forró volt a pánikot okozó gőz. Macskájuk egy emelettel lejjebb megfőtt menekülés közben.

— Tudja mi ebben a vasárnapi ügyben a legszomorúbb? Az, hogy ez nem az első eset. Többször telezladt már a ház gőzzel.

— Jelentették? — Kérdezze a többi lakót! Szógi János: — Már kiutálnak bennünket az IKV-nál a bejelentések miatt.

Szógi Jánosné: — Tavaly levelet írtunk ugyanoda 16 aláírással. Válasz azóta sem jött.

Kocsis Julianna: — Két évvel ezelőtt Szóginéval és Makra Gyulánéval bementünk az IKV-hoz. Elküldték azzal, hogy „érdekes, senkit sem zavar a gőz, csak magukat”. Most tessék megmondani, kell ahhoz egy baleset, hogy ránk figyeljenek?...

Tényleg! Kell?

Igriczi Zsigmond

Gondolatok a holnapról

Filmsorozat indult, amelynek témája: milyen lesz a holnapunk? A műsor gazdája, Pálfalvi Nándor óvatos duhaj, nem azt kérdi, milyen lesz a jövőnk, az erről való vélekedéseket meghagyja a futurologiának és a tudományos-fantasztikus irodalomnak. Így is eleget vállalt. Hiszen ahhoz, hogy a ránk következő napokról valami olyasmit mondhaszon, ami igaz, legelőször föl kell térképeznie a jelent. Erre tettek kísérletet az ötrészes tévésorozat első filmjében megszólaltatott tudósok.

Nem szorul különösebb indoklásra, miért hasznos és miért lehet érdekes a közeli jövőnkéről szóló műsor. Ez az a téma, amely mindenkit érdekel; s melyhez könnyedén kapcsolható azon információk sokasága, amelyeknek mindenkinek el kellene jutniuk. Elsősorban a

természet és a társadalom életének legtagabb összefüggéseire gondolunk, törvényszerűségekre, amelyeket, ha nincs ez az aprópó, a holnapkép fővárosának igénye, elég nehéz összeszedni és „emészthetően” találni. Márpedig ismeretük nélkül aligha lesz nekünk való holnapunk. Nézzük csak azt az egyszerűnek tűnő összefüggést, melynek lényege az ipari civilizáció léte és a természetvédelem közötti ellentmondás... Aki nem ismeri e témakör tényeit, mindennapi magatartását nehezebben képes úgy formálni, hogy azzal a holnapját is biztosíthassa. És folytathatnánk a sort. Minthogy Pálfalvi műsora képekkel is dolgozik, reményünk lehet, hogy a jövő szempontjából fontos mai ismereteink jobban rögzödnének a nézőkben, mintha

csak a szó erejére kellene hagyatkoznunk. Eppen ezért van különös fontossága: milyen képeket válogatnak a tudósok gondolataikhoz. Az első film, „A jelen csúcsai” a valóban létező csúcspontokra is figyelt, mindazokra a tudati és megfogható eredményekre, amelyeket eddig produkált a társadalom; de mellettk, hatásosan, kontasztosan és figyelmeztetően ott voltak életünk ellenkező előjelű tényei is, mint amelyek (és következményeik) a holnapba is elkísérnek. Így sikerült ellentmondásos valóságunkat nagyjából körülhatárolni; olyan reális tablót fővárosolni, amelyből már látható, mivé alakulhat jövőre. Azért kíváncsian várjuk, hogy a máról szóló körkép után megtekinthesük a holnapi változat részleteit.

S. E.

Tíz perc alatt eltűnő falvak

Hallgatom a rádiójegyzetet, s gondolkodom e fura műfajon: a hagyományos publicisztika glosszája, széljegyzete, kommentárja miként válik auditív, ráadásul a szerző által azzá tett élménnyé. Hihetném, a dolog nem olyan nagy kunstszt: a jól megírt glosszát csak viszonylag szabatosan, érthetően, tisztán „bele kell olvasnia” szerzőjének a készülő felvételbe, és már meg is van. Ám, hogy például Faragó Vilmos vasárnap ebéd utáni, „ejtőzései” rádiójegyzeteire, vagy éppen a múlt szombat színtén étkézés utáni desszertnek hallott Tóth-Benedek-írásra miért kellett hegyeznem füleimet — ennek okai már túlmutatnak a műfaji-technikai elmélkedéseken.

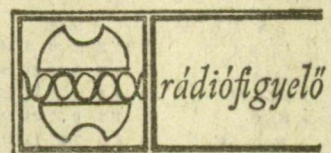
Tóth Benedek a bekötő utakról beszélt. Tíz percig mindössze. Tíz perc nem nagy idő. Ugyan mire elég? Sebteben bekapott reggelire, színházban, koncerten, sporteseményen cigarettányi szünetre. Találkozásnál kölcsönösen felszínes helyzetjelentésekre. Egy felolvasva tíz percig tartó jegyzetet megírni legalább kétszer-háromszor ennyi időbe telik, ha nem jóval többbe.

Tóth Benedek a bekötő utakról beszélt. S arról, hogy hiányuk vagy rossz minőségük következtében falvak

tűntek és tűnnek el Magyarországon térképéről. Továbbá az ország társadalmának valóóságából, emberek életéből, múltjából, emlékeiből, érzelmi kapcsolataiból, hangulataiból. Báranya megyéről időzött a szerző, és a mármár híressé vált Gyűrűfű esetén kívül megemlítette az egyik ideit „eredményt”. Korpád községet is. S azt, hogy a kis betonszalagok csodákra képesek, ugyanakkor vannak emberek, akik a bekötő utakról szólva a drágaságot emlegetik. Valaha Gyűrűfűn pedig szőlőtáblák virultak, pincékben ért a bor. A szőlő tönkrement, a pincék üresek. Az emberek messze kerültek, szomorúan, kiábrándultan és új lehetőségeket keresve. „Jelkép a bekötő út.”

Tegyük hozzá: a rádiójegyzet is. Tíz perc alatt tudatosít szinte mindent. Tíz perc alatt tűnnek el falvak és lakóik, tíz perc alatt rajzolódik föl egy szinte alpesi szépségű táj tragédiája. Azt a 20—30—60 nyomtatott sort, amin az olvasó szem gyakran a rosszakarát vagy a közömbösséget legcsekélyebb jele nélkül, akár kényelmességéből is átugorhat olykor, fülünkbe csempészi. Kérlelhetetlen erővel.

Igen, jelképek a rádiójegyzetek. Figyelő szemek fölhangosított látványai, ag-

gódó és változtatni akaró látványszimbólumok. Csak vigyázni kell rájuk is, mint a kiválóságokra általában. Hiszen rádiójegyzet volt az is, amikor egyik fiatal költőnk az irodalmi giccsről beszélt hosszú percekig, példának pedig Kertész Ákos Makráját hozta...

Domonkos László

Játszik: a munkásörzenekar

Idén már harmadik évtizedét kezdte meg a Szeged városi munkásörzenéiálj városzenekara. Az együttes 1958-ban alakult, s kezdetben — felszerelésre — az első jelentős anyagi segítséget a város munkásai ajánlották föl számukra. Első ízben 1958. október 11-én, Szeged felszabadulásának 14. évfordulóján léptek közönség elé, bemutatózó hangversenyen. Azóta a gyulai és a siklósi várészívtálokon szerepeltek sikerrel, s részt vettek az országos minősítő hangversenyeken is, ahol eddig kétszer kaptak ezüstlantot — diplomával. Ők azok, akik minden év augusztus 19-én, a Széchenyi téri városnéző tornyából toronyzenét adnak, tavasszal—nyáron pedig ténzenével szórakoztatják a lakosságot.

Igényesen előadott, színvonalas darabok jellemzik repertoárjukat, Erkeltől Offenbachig, Straussig és Hacsaturjánig. Heti két alkalommal próbálnak a tagok, akik között a munkások mellett pedagógusokat éppúgy találunk, mint jogászokat vagy főiskolai hallgatókat.

Huszonegy év után újabb jelentős eseményhez érkezett el vasárnap a harminctagú zenekar. A Móra Ferenc Múzeum hangversenytermében Tóth-Bacsó Lajos karnagy vezetésével adtak nagysikerű koncertet. Szeretnék meghonosítani, hagyománnyá változtatni az ilyen jellegű fellépéseket. A cél: még jobban megkedveltetni a fűvősmuzsikát a város zeneszerető közönségével.

Emlékezés Kodály Zoltánra

A fővárosban vasárnap három eseménnyel emlékeztek meg Kodály Zoltán születésének évfordulójáról. A Kodály köröndön levő emléktáblán elhelyezték a magyar, illetve a Nemzetközi Kodály Társaság, valamint a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Kodály Zoltán tudományos diákköre koszorút. A

Farkasréti temetőben Kodály Zoltán síremlékénél tartottak megemlékezést. Elhelyezték a magyar, illetve a Nemzetközi Kodály Intézet koszorúját, s a hozzátartozók, a tanítványok és a tisztelők virágait. A Zeneakadémián emlékhangversenyt rendeztek Kodály Zoltán születésének évfordulóján.

Megalakult a Magyar Népművelők Egyesülete

Az alapszabály és a program elfogadásával, a 35 tagú elnökség, valamint az ellenőrző bizottság megválasztásával vasárnap befejezte munkáját a Magyar Népművelők Egyesületének alakuló közgyűlése.

Az alakuló közgyűlésen kialakult élénk vitában a hozzászólók gyakorlati tapasztalataik alapján az eredmények mellett a továbbbélépést akadályozó gondokat is érzékeltették a többi között rámutattak: sok helyütt még nem is mérték fel a közművelődésnek az élet minden területére ható fontos szerepét, s ezért a népművelők egy részének — főként a kisebb településeken — az előítéletekkel, a közömbösséggel is meg kell küzdeniük. Az anyagi javak esetén túlbujáznzó hajszolása sem szolgálja a tudás, a műveltség társadalmi presztízisének erősítését. Az egyesület mind a népművelők körében, mind az egész társadalomban tovább kívánja erősíteni az egységes közművelődési szemléletet. Ennek érdekében szorgalmazza, az anyagi és szellemi energiák összehangolását, a közművelődési, az oktatási és sportintézmények együttműködésének javítását. Tagjainak fórumot érintő munkához. (MTI)

A tanácskozáson részt vett és felszólalt Boros Sándor kulturális miniszterhelyettes, aki az alakuló közgyűlés befejezése után rövid nyilatkozatot adott:

— A következő időszakban a közművelődési tevékenységben még tovább nő a társadalmi erők összefogásának szerepe. Ennek egyik jele a Magyar Népművelők Egyesületének megalakulása, s az elfogadott program, amely a közművelődést szolgáló tervezői, végrehajtói tevékenységet még szélesebb alapra kívánja helyezni. A Kulturális Minisztérium üdvözlí az egyesület életre hívását, s minden segítséget megad a népművelőket, s rajtuk keresztül az egész társadalmat érintő munkához. (MTI)